

Vestjylland
Ref. KRHAJ
Den 21. november 2023

Brugerrådsmøde

Sønderby. Gl. Landevej 35, 7620 Lemvig.
Tirsdag den 14. november 2023, kl. 16.00 – 19.00

Dagsorden med referat(kursiv)

Deltagere: Julietta Jensen, Benny Pedersen, Annebeth Abrahamsen, Anders Gammelvind, Leif Hølleddig Nørgaard, Henrik Rørby, Vibeke Albinus. Poul Ravnsbæk, Jens Henrik Jakobsen, Jens Peter Clausen, Tina Pedersen, Kristian Hauskov.

Afbud: Mogens Vennevold, Agner Svenstrup, Leif Lundstrøm, Anni Juhl Jørgensen, Peter Krusborg, Karen Barfod, Jens Hedevang

1) Velkomst.

Velkomst og kort gennemgang af Naturstyrelsen Vestjyllands område både geografisk og arbejdsmæssigt ved Poul Ravnsbæk.

2) Siden sidst.

- *Der er blevet udpeget to naturnationalparker (NNP) i vores område (Stråsø og Husby) Status i NNP Stråsø: Projektbeskrivelse færdiglavet, men venter på politisk stillingtagen til den videre proces. Herefter myndighedsbehandling. Status på NNP Husby: Har afholdt første møde i projektgruppen og skal til at udfærdige projektforslag og afventer politisk stillingtagen til den videre proces.*
- *I begyndelsen af 2022 blev en ny vision for styrelsen fremlagt med fokus på styrkelse af natur og friluftsliv.*
https://naturstyrelsen.dk/media/311222/nst_vision_a4_220201_low.pdf
- *Landet er opdelt i tre geografiske zoner. Øst, Midt og Vest. (Se ovenstående link)*
- *Der er blevet udpeget områder med såkaldt urørt skov (i alt ca 75.000 ha). I VJY's område drejer det sig om Rydhave Skov. I de øvrige skove, der ikke skal være naturnationalparker, fortsættes med den naturnære drift, som har været gældende siden begyndelsen af nullerne.*
- *Enheden har ansat to nye medarbejdere, der skal arbejde med klima-laubundprojekter. Der er pt to projekter under realisering og yderligere seks, hvor der er gang i forundersøgelserne. Derudover har vi bidraget med til tre projekter, som andre enheder har ansvaret for.*
- *Der er også blevet ansat to midlertidige medarbejdere til arbejdet med udvalgte to kommende NNP.*

- *I august i år lancerede styrelsen en ny kampagne "Plads til alle arter – også dig", som sætter fokus på natur, biodiversitet og friluftsliv i forlængelse af den nye vision. <https://vilderenatur.dk/>*
- *Den økonomiske ramme for 2024 er uændret i forhold til 2023 bortset fra den procentvise reduktion, som har været gældende i flere år. Den anslås til 3,7%.*

3) Retningslinjer for brugerrådet fra august 2022.

Retningslinjernes hovedtræk blev gennemgået.

De største ændringer er, at kommunerne ikke længere udpeger medlemmer, og at rådets hidtil fire faste medlemmer udvides til fem: DN, DIF, DGI, DOF og Friluftsrådet. Hver organisation kan kun have én repræsentant og udpegningen sker for en femårig periode. Den endelige sammensætning blev drøftet, og det endte med, at ud over de fem førnævnte, så har jægerne, o-løberne, rytterne, mtb'erne, turisterhvervet og landbruget fået en plads i rådet. Hertil kommer 3-5 medlemmer, som skal vælges ved offentlige brugerrådsmøder. Det giver et samlet antal på max 16 medlemmer foruden formand og sekretær. Der blev kvitteret for den brede sammensætning af brugerrådet.

Der blev spurgt til, om hundefolket skal have en plads i rådet. Der er en problemstilling med at "hundeverdenen" består af mange forskellige forgreninger. Vi har allerede en god direkte dialog om deres koordinerede aktiviteter.

Der var flere tilkendegivelser om problemer med hunde, der ikke føres i snor og holdes under kontrol. Det er bl.a. et problem i forhold til udenlandske turister, som måske har andre regler og normer, hvor de kommer fra.

Det blev foreslået, at opfordre sommerhusudlejere til at udlevere foldere til turister med "hunderegler" – evt henviser til hundeskovene.

4) Natura 2000 og naturpleje. (Risbæk Hede)

Tina forklarede om N2000 og afgræsning på Risbæk Hede.

NST Vestjylland forvalter ca. 3000 ha lysåbne naturarealer, der ligger inden for Natura 2000-område, og som er habitatnatur. Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer og NST skal derfor udarbejde Natura 2000-plejeplaner, der skal være færdige og have været i høring til april 2024. Det nye i naturplanlægningen er, at der nu er målsætninger om, at der skal der være mulighed for en forvaltning, der giver plads til større variation i naturen og om muligt mere naturlige forhold for forskellige arter. Der skal dog tages hensyn til, om naturtyper, arter eller fugle på udpegningsgrundlaget kan være følsomme over for en sådan forvaltning. På Riskbæk Hede i Klosterheden har NST skiftet græsningsstrategi og ændret sommergræsning til helårsgræsning med exmoor heste for at understøtte kravet om mere variation, dynamik og naturlige processer. Det første år med helårsgræsning er gået godt og heden ser umiddelbar ud til at reagere meget positivt på helårsgræsningen.

Der blev stillet spørgsmål til supplerende fodring i NNP.

Der er mulighed herfor inden for lovgivningen og NST's retningslinjer, når det er nødvendigt.

5) Husby græsningsprojekt

Tina forklarede om græsningsprojekt i Husby (og Trøjborg). Herunder den tilhørende forskning, som også har blik på friluftslivet.

I Husby Klitplantage er der igangsat forsøg med helårsgræsning med 17 vallakker og 8 stude på et område på ca. 400 ha. Helårsgræsningen er også et forskningsprojekt, hvor Aarhus Universitet fra 2021-2026 dels undersøger effekter af helårsgræsning på klitnaturen og dels undersøger effekten af helårsgræsning på friluftsliv. Forskningsprojektet vil bibringe

viden om, hvorvidt naturtilstanden bliver bedre med helårsgræsning og om områdets biodiversitet bliver bedre. Der er lavet en baselineundersøgelse i 2021 og dyrene blev udsat på arealet i august 2022. Dyrene trives på arealet og der er synlige effekter af afgræsningen. Hestene og kvæget bruger området meget forskelligt.

Der var en snak om muligheder og udfordringer ved at ride i det indhegnede område – ryttere beretter om bekymrende oplevelser med ridning indenfor og i umiddelbar nærhed af indhegningen. Mens der på den anden side kunne fortælles om gode erfaringer fra udlandet. PRA ønsker at finde ryttere, som vil prøve at færdes med hest inde i hegningen for at samle erfaringer.

6) Friluftsliv. Skred Bovbjerg, AP-Møller donation, Trolden i Tinkerdal, Naturskole/Naturcenter version 2.0

Der er et arbejde i gang med at genetablerer stien syd for Bovbjerg efter at skrænten er eroderet, dette kræver bl.a. opkøb af naboareal.

I forlængelse af donationen fra AP-Møllerfonden har enheden fået mulighed for at opstille 18 nye shelters. Det forberedende arbejde er i fuld gang, og det forventes, at de første bliver etableret i første halvdel af 2024.

I august 2022 blev trolden Vild Emil, som er lavet af kunstneren Thomas Dambo, indviet ved Tinkerdal lige øst for Skave by. Projektet er et samarbejde mellem Holstebro Kommune, Skave Borgerforening, Færchfonden og LAG Holstebro Struer. Der har været endog meget stor interesse for at besøge trolden.

Der blev spurgt til, om der kommer flere/mange kunstprojekter i naturen i fremtiden.

Hertil bemærkede Poul at NST's opgave er at få så mange borgergrupper ud i naturen, og at vi oplever, at det er et helt andre folk, der lokkes ud i naturen når der f.eks. er kunst/kultur i naturen. Enheden er åben for muligheden og afvejer forskellige hensyn i den konkrete situation.

7) Ulovlig Kørsel

Vi har på enheden oplevet et stigende problem med ulovlig kørsel – særlig på skovvejene.

Vi har også fået en del henvendelser fra borgere om samme problemstilling.

Derfor har vi siden sommer kørt en kampagne, hvor vi har stoppet folk, der var på afveje og fået en snak og i nogle tilfælde også videregivet sagen til politiet i forhold til at udstede en bøde.

Det har vi pt gjort i ca. 15 tilfælde.

Der var et spørgsmål til en specifik vej i Stråså. Det vil NST følge op på.

8) PFAS – naturpleje og jagt

Poul orienterede om situationen med PFAS i forhold til de kystnære områder, som afgræsses og de forpagtninger, der er på områderne. Det er en kompleks problemstilling, som har givet en del arbejde både for styrelsens medarbejdere, men også for de forpagtere, der har dyr på arealerne. Der arbejdes stadig på at finde holdbare løsninger – et arbejde der også pågår i miljøstyrelsen, fødevarestyrelsen og kommunerne m.fl.

Ligeledes er der undersøgelser i gang omkring de vilde fugle og jagten på disse – herunder deres egnethed til menneskeføde. Pt er jagten indstillet på berørte arealer, men der skydes nogle ænder og gæs, som skal bruges til nærmere undersøgelser.

9) Dyr og fugle (ulv, ørn, bæver, mårhund, m.fl.)

Jens Henrik orienterede om sit arbejde som vildtconsulent – først og fremmest i forhold til forvaltningen af ulv. Her er der to hovedopgaver.

Én med at rykke ud til landmænd og dyreejere, der har oplevet angreb på deres husdyr, som kunne mistænkes at stamme fra en ulv. Der er en vagtordning, som man kan kontakte alle ugens dage mellem kl. 8 og 16.

Og én med at bidrage med informationer til forskerne omkring ulvenes gøre og laden. Der er stadig ulve i området, men der er ikke kommet hvalpe til verden i år, hverken i Klosterheden eller Stråso.

Herudover blev der givet en status på bævere, ørne, mårhunde og brushøns - de sidste har for første gang haft ynglesucces vores område på nogle arealer ved Vest Stadil Fjord.

Der er et glimrende samarbejde med jægerne omkring regulering af mårhunde.

Der blev udtrykt bekymring for en mulig (stor) stigning i antallet af ulve i forhold til angreb på husdyr.

Ligeledes blev udfordringer med bævere også adresseret. Naturstyrelsen Vestjylland bruger ca. to årsværk på at rydde dæmninger og andre bæverrelaterede opgaver.

Landbruget har visse steder problemer med markskader fra krondyr, men der var også positive tilbagemeldinger på nogle fælles tiltag, som er virkningsfulde. En opfordring til at gøre mere af det.

10) Forvaltningsplan Rydhave (urørt skov)

Skovfoged Jens Peter Clausen fortalte om processen med udarbejdelse af forvaltningsplan for Rydhave skov. Rydhave skov er ca. 31 ha, og er den vestligst beliggende naturlige bøgeskov i Danmark. Det er en løvskov med ganske få nåletræsbevoksninger. Skoven er reelt blevet drevet efter retningslinjerne for urørt skov i adskillige år – bl.a. er grøfter blevet sløjftet, hvorved der er genskabt naturlig hydrologi i skoven. Derudover er der meget dødt ved i skoven. Der er tidligere afholdt offentlig vandring i forbindelse med udarbejdelse af forvaltningsplanen, hvor Brugerrådsmedlemmer også deltog. På dette møde var der ønske om at lade nogle af de gamle nåletræer bliver stående. Med de nye retningslinjer er det nu en mulighed, og nogle af de største ædelgran og lærketræer vil blive bevaret, da gamle nåletræer bl.a. kan være vigtige redetræer for f.eks. rovfugle. Forvaltningsplanen sendes i offentlig høring ca. 15. december 2023 og brugerrådet vil blive nærmere orienteret om dette.

11) GDPR – blanketter udfyldes

Alle tilstedeværende udfyldte en samtykkeerklæring (der fremsendes en til de fraværende sammen med dette referat)

12) Evt. + næste møde.

Der var et ønske om at få klima-lavbundprojekterne drøftet på et kommende møde, da det fylder for landbruget. Der blev også spurgt ind til et konkret projekt, som Poul lovede at vende tilbage med svar på.

Der kom et forslag om at navngive den relativt nyetablerede sø nord for Kochs Vej i Husby Klitplantage til Storksigt Sø.

Til sidst en snak om behovet for information til skovgæster og lokalbefolkning, når der laves større fældninger/rydninger i skovene.

Næste møde forventes afholdt den 14. maj 2024 (datoen reserveres indtil videre) og tænkes kombineret med et offentligt arrangement, hvor der samtidig kan afholdes valg til brugerrådet.

/Kristian